

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน

สำนักส่งเสริมสุขภาพ ประจำปี ๒๕๖๓

สำนักส่งเสริมสุขภาพ เป็นองค์กรหลักของประเทศในการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพดี การดำเนินงานต่างๆ จึงต้องมีการควบคุม การกำกับดูแล การบริหารงาน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ซึ่งจะช่วยลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ที่ผ่านมาสำนักส่งเสริมสุขภาพมีการดำเนินงานด้านการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงาน และการควบคุมภายในของหน่วยงาน

สำนักส่งเสริมสุขภาพดำเนินงานด้านการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายในเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังและแนวทางการจัดวางระบบควบคุมภายในของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ดังนี้

๑. รายงานผลผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

แบ่งการตรวจสอบออกเป็น ๔ ด้าน คือ

- ๑) การตรวจสอบด้านการเงิน (Financial Auditing)
- ๒) การตรวจสอบด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมายระเบียบ (Compliance Auditing)
- ๓) การตรวจสอบด้านการปฏิบัติงานหรือการดำเนินงาน (Operational Auditing)
- ๔) การตรวจสอบการบริหารงาน (Management Auditing)

จากการตรวจสอบทั้ง ๔ ไตรมาส พบประเด็น ดังนี้

ไตรมาสที่ ๑ เรื่องที่ตรวจพบ

การตรวจสอบด้านการเงิน ๑) ส่งใช้เงินยืมเป็นเงินสดเกิน ๓๐% เนื่องจากมีการประมาณการไว้สูงกว่าที่เบิกจ่ายจริง เป็นเงินยืมราชการ จำนวน ๕ ราย จำนวนเงินทั้งสิ้น ๒๓๙,๙๒๘ บาท โดยมีบันทึกชี้แจงเหตุผลความจำเป็นเสนอผู้อำนวยการเพื่อทราบและพิจารณา

ไตรมาสที่ ๒ เรื่องที่ตรวจพบ

การตรวจสอบด้านการเงิน ๑) ส่งใช้เงินยืมเป็นเงินสดเกิน ๓๐% เนื่องจากมีการประมาณการไว้สูงกว่าที่เบิกจ่ายจริง เป็นเงินยืมราชการ จำนวน ๖ ราย จำนวนเงินทั้งสิ้น ๕๐๙,๙๓๗.๕ บาท โดยมีบันทึกชี้แจงเหตุผลความจำเป็นเสนอผู้อำนวยการเพื่อทราบและพิจารณา

ไตรมาสที่ ๓ เรื่องที่ตรวจพบ

การตรวจสอบด้านการเงิน ๑) ส่งใช้เงินยืมเป็นเงินสดเกิน ๒๐% เนื่องจากสถานการณ์ COVID - 19 เป็นเงินยืมราชการ จำนวน ๖ ราย จำนวนเงินทั้งสิ้น ๘๒๖,๒๗๘ บาท โดยมีบันทึกชี้แจงเหตุผลความจำเป็นเสนอผู้อำนวยการเพื่อทราบและพิจารณา

ไตรมาสที่ ๔ เรื่องที่ตรวจพบ

การตรวจสอบด้านการเงิน ๑) ส่งใช้เงินยืมเป็นเงินสดเกิน ๒๐% เนื่องจากมีการประมาณการไว้สูงกว่าที่เบิกจ่ายจริง เป็นเงินยืมราชการ จำนวน ๖ ราย จำนวนเงินทั้งสิ้น ๙๙,๐๒๒ บาท โดยมีบันทึกชี้แจงเหตุผลความจำเป็นเสนอผู้อำนวยการเพื่อทราบและพิจารณา

๒. รายงานผลการดำเนินงานการประเมินผลการควบคุมภายใน สำนักส่งเสริมสุขภาพ ประจำปี ๒๕๖๓

๑) คำสั่งคณะกรรมการควบคุมภายใน และคณะกรรมการติดตามประเมินผลระบบควบคุมภายใน และบริหารความเสี่ยง สำนักส่งเสริมสุขภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยประกอบด้วยคณะกรรมการ ๒ ชุด และมีตัวแทนจากทุกกลุ่มงานร่วมเป็นคณะกรรมการ

๒) วิเคราะห์และจัดทำตารางวิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยงได้ทั้งสิ้น ๓ กระบวนการ

๒.๑ กระบวนการบริหารงบประมาณ เรื่องการเบิกจ่ายไม่ตรงตามเป้าหมาย การปฏิบัติงานไม่ตรงตามแผน และผลการเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามเป้าหมาย พบความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ – ปานกลาง

๒.๒ กระบวนการวิจัย โครงการเลี้ยงดูลูกตามคำสอนพอเพียงพอเพียง การดำเนินงานกิจกรรมไม่ตรงตามแผน พบความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ

๒.๓ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เรื่องการจัดซื้อนมผงเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูกพบความเสี่ยงอยู่ระดับต่ำ

โดยปัจจัยความเสี่ยงของทั้ง ๓ กระบวนการนั้นเป็นผลกระทบที่มาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จึงทำให้เกิดการปรับแผน/กิจกรรม การปฏิบัติงาน การเบิกจ่ายงบประมาณ ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

๑) การรายงานผลการดำเนินงานการประเมินผลระบบควบคุมภายใน ดังนี้

- ๑) รายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน สำหรับหน่วยงานย่อย (แบบ ปค.๔)
- ๒) รายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน สำหรับหน่วยงานย่อย (แบบ ปค.๕)
- ๓) รายงานผลการติดตามรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน (แบบติดตาม ปค.๕)
- ๔) ภาคผนวก ก แบบประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน
- ๕) ภาคผนวก ข แบบสอบถามการควบคุมภายใน

รายงานทุกฉบับเสนอผู้อำนวยการสำนักฯ ทราบและลงนาม นำรายงานขึ้นเว็บไซต์สำนักส่งเสริมสุขภาพ ตามกำหนดระยะเวลา

การประเมินระบบควบคุมภายในโดยคณะกรรมการควบคุมภายในของหน่วยงาน

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม หน่วยงานมีการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ดังนี้ ๑) การประกาศเจตจำนงสำนักส่งเสริมสุขภาพเป็นองค์กรสร้างสุข ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ๒) การประกาศเจตจำนงต่อต้านการทุจริตของสำนักส่งเสริมสุขภาพ ๓) การประกาศนโยบายการควบคุม กำกับ การบริหารงานสำนักส่งเสริมสุขภาพ ๔) การประกวดหน่วยงานคุณธรรม กรมอนามัย อีกทั้งยังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการประเมินผลระบบควบคุมภายในและบริหารความเสี่ยง สำนักส่งเสริมสุขภาพที่เป็นอิสระไม่ขึ้นตรงต่อกลุ่มฝ่ายใด ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนของทุกกลุ่มในสำนัก การแบ่งโครงสร้างขององค์กรมีความชัดเจนครอบคลุมบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานทุกกลุ่มวัยมีสายการบังคับบัญชาที่มีความชัดเจน มอบหมายงานตามลำดับความรับผิดชอบ ส่งบุคลากรไปอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่สอดคล้องกับบทบาทขององค์กร ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีสุขภาพดีผ่านการรณรงค์ให้มีกิจกรรมทางกายระหว่างการทำงานและการประชุม รณรงค์โครงการ ๗ สัปดาห์รอบรู้สู่สุขภาพดี เป็นต้น

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง หน่วยงานมีการกำหนดวัตถุประสงค์การควบคุมภายในไว้อย่างชัดเจน เพื่อพัฒนาระบบควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ องค์กรมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จัดทำมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างและการพัสดุ จัดทำแบบรายงานการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงานส่งกลุ่มตรวจสอบภายในทุกไตรมาส และแบบรายงานการประเมินผลควบคุมภายในส่งกองคลัง มีขั้นตอนในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการทำงานอยู่ตลอดเวลา ทำให้ไม่พบข้อร้องเรียนหรือพบการทุจริตในสำนักส่งเสริมสุขภาพ มีการประเมิน ตรวจสอบ ผ่านการทำแบบสอบถามเรื่องการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในระบบประเด็นสำคัญของการตรวจสอบภายใน เช่น การคืนเงินยืมเกิน ๒๐% ผ่านการเสนอผลการตรวจสอบโดยผู้บังคับบัญชา เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อหน่วยงาน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม ในการทำกิจกรรมในแต่ละครั้งจะมีการประเมินความเสี่ยงของกิจกรรมนั้นๆ และหาวิธีการป้องกัน เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำกิจกรรมการควบคุม เช่น การใช้สื่อ การลงทะเบียน การประเมินการประชุมผ่านคิวอาร์โค้ด และกิจกรรมการควบคุมมีความสอดคล้องกับพันธกิจของหน่วยงาน

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร หน่วยงานมีช่องทางสำหรับการสื่อสารผ่านเทคโนโลยี และการรับรู้ช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามการควบคุมภายใน เช่น การจัดทำ

Website/Line group/Facebook การใช้ google form และคิวอาร์โค้ด นำเสนอข้อมูลในรูปแบบ Infographic/One page มีการใช้ Facebook live เพื่อสื่อสารงานและกิจกรรมทางด้านสุขภาพ ให้บุคลากรมีส่วนร่วมและรับรู้ความเคลื่อนไหวภายใน เพื่อการเรียนรู้อย่างครอบคลุม ตลอดจนการติดต่อสื่อสารภายนอกองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการติดตามผล ผู้บริหารมีการติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เช่น การติดตามตัวชี้วัดตามคำรับรองปฏิบัติราชการ สถานการณ์การเงิน ให้เป็นไปตามแผนจัดสรรงบประมาณตามที่ได้รับ การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ กิจกรรมต่างๆ มีการจัดทำรายงานเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงเพื่อตรวจสอบและเสนอแนะข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของการควบคุมภายในให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานประจำปี

ประเด็นที่พบด้านการควบคุมภายในและตรวจสอบภายใน สำนักส่งเสริมสุขภาพ

จากการตรวจสอบพบว่า ประเด็นที่พบจะเป็นเรื่องของ การตรวจสอบด้านการเงิน โดยในแต่ละไตรมาส ผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงานได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้รับผิดชอบงานการเงิน และผู้รับผิดชอบงานการเงินก็ได้ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ แต่เนื่องจากสถานการณ์ COVID - 19 ทำให้ต้องมีการปรับแผน/กิจกรรมใหม่อยู่เสมอ การดำเนินงานตามแผน การเบิกจ่ายงบประมาณจึงไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยการส่งใช้เงินยืมเกินระยะเวลาที่ระเบียบกำหนดและ ส่งใช้เงินยืมเป็นเงินสดจำนวนสูงเกิน ๓๐% (ไตรมาสที่ ๑ - ๒) และจำนวนสูงเกิน ๒๐% (ไตรมาสที่ ๓ - ๔) ซึ่งในไตรมาสที่ ๒ และ ๓ จะพบว่ามีจำนวนรายยืมและจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ผู้อำนวยการสำนักฯ ยังคงมีการติดตามผลการดำเนินงานทุกเดือนผ่านการประชุมสำนักฯ และการติดตามทวงถามเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้ที่ส่งใช้เงินยืมเกินกำหนด

ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ การตรวจสอบภายใน ไม่พบประเด็นข้อตรวจพบจากกลุ่มตรวจสอบภายใน กรมอนามัย สตง. ปชช.และ คตป. แต่จะมีประเด็นที่ผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงานตรวจพบและให้ข้อเสนอแนะ คือด้านการยืมเงินราชการ ซึ่งจะเป็นประเด็นที่ตรวจพบในทุกไตรมาส โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จะมีการกำหนดแนวทางการยืมเงินราชการของสำนักส่งเสริมสุขภาพ เพื่อเป็นแนวทางให้บุคลากรของหน่วยงานรับทราบและปฏิบัติตาม ร่วมกัน และการควบคุมภายใน สำนักส่งเสริมสุขภาพมีการประเมินผลการควบคุมภายในและบริหารความเสี่ยงทั้งสิ้น ๓ กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการวิจัย กระบวนการบริหารงบประมาณ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยได้มีการดำเนินการบริหารความเสี่ยงเสร็จสิ้นแล้วทั้ง ๓ กระบวนการ เสนอผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสุขภาพรับทราบ และรายงานผลข้อมูลดังกล่าวไปยังผู้รับผิดชอบของกรมอนามัย

มาตรการในการดำเนินการแก้ไขการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน

จากผลการวิเคราะห์การตรวจสอบด้านการเงิน พบว่าประเด็นที่เป็นปัญหาคือ การส่งใช้เงินยืมเป็นเงินสดเกินกำหนดระยะเวลาและเกิน ๒๐% ซึ่งเป็นเงินยืมราชการ มีจำนวนรายยืมและจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น เพื่อแก้ไขประเด็นปัญหาดังกล่าวจึงได้กำหนดเป็นมาตรการ โดยใช้กลยุทธ์ PIRAB

P = (Partnership) มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ประสบการณ์ ข้อตรวจพบ ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติ และหารือถึงแนวทางการแก้ไข ในเวทีการประชุม อบรม สัมมนา ต่างๆ ได้แก่ กลุ่มตรวจสอบภายใน กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักส่งเสริมสุขภาพ ผู้ตรวจสอบภายนอก ภาคีเครือข่ายทั้งส่วนกลางและภูมิภาค

I = (Investment) การจัดทำ จัดหางบประมาณเพื่อใช้ในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ ให้กับบุคลากรรับทราบ

R = (Regulation) มีการนำข้อมูลความรู้ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ระเบียบกระทรวงการคลัง กฎ ระเบียบของหน่วยงานมาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

A = (Advocacy) สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ให้บุคลากรในหน่วยงานรับทราบและปฏิบัติ ใช้การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ๆ ให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น สื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ เช่น หนังสือแจ้งเวียน Line group บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

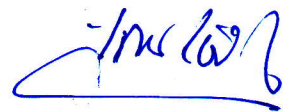
B = (Building Capacity) พัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในด้านการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน โดยเข้าร่วมการอบรมอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงาน มีความรู้ความเข้าใจสามารถปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ความรับผิดชอบเป็นไปด้วยความถูกต้อง รับผิดชอบ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ป้องกันข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดเบื้องต้นที่อาจเกิดขึ้นได้ทันเวลา อีกทั้งให้ผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ช่วยให้การบริหารงานมีความโปร่งใส ถูกต้อง น่าเชื่อถือ เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงและมีธรรมาภิบาล

กำหนดเป็นมาตรการ ดังนี้

๑. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมา
๒. ส่งเสริมให้บุคลากรเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ด้านการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน
๓. สื่อสารการดำเนินงานด้านการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน
๔. จัดทำหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
๕. ติดตาม กำกับผลการดำเนินงานทุกเดือน

ประเด็นความรู้ที่ใช้ในการดำเนินการขับเคลื่อน

๑. คู่มือการยืมเงินราชการ กองคลัง กลุ่มงานการเงินและกองทุน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒. คู่มือเงินยืมราชการ โดยกลุ่มบัญชี กองคลัง กรมอนามัย

(นายแพทย์เอกชัย เพียรศรีวัชรา)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสุขภาพ

วันที่.....20 / ม.ค. / 64.....